

Připravili jsme pro vás rozesílku s číslem 14/2023. Už voní podzimem a přináší pozvánky na zajímavé akce. Upozorňujeme zejména na XXII. Krajskou konferenci o EVVO (18. října ve Zlíně), na vyhlášení již XXIII. ročníku nominací na Cenu EVVO (str. 5) a osvětovou kampaň STROMY a MY (str. 9–10).

Budeme velmi rádi za Vaše odpovědi v průzkumu veřejného mínění obyvatel Zlínského kraje „Jak jsme na tom s místními a regionálními potravinami“ (str. 2).

V části I, na stránkách 2–14, najdete AKTUALNÍ informace – zprávy z tisku, grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních.

V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 15–19).

Část III přináší stálý soubor informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 20).

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Významné dny v ZÁŘÍ: září – měsíc biopotravin a ekologického zemědělství, 11. září – Týden bez odpadu, 16. září – World Cleanup Day, Mezinárodní den ochrany ozónové vrstvy, Evropský týden mobility, 18. září – Světový den vodního monitoringu, 20. září – Evropský týden udržitelného rozvoje, 22. září – Den bez aut, 23. září – Evropský den ekologického zemědělství, Den za obnovu lesa, 24. září – Týden lesů, Mezinárodní den řek, více na <https://www.ekokalendar.cz/>

Akce do DIÁŘE:

Pátek 22. září	Den bez aut www.mestovsetin.cz
Sobota 23. září	Den Zlínského kraje www.kr-zlinsky.cz
Neděle 24. září	Jablečná slavnost Hostětín https://hostetin.veronica.cz/
Středa 18. října	XXII. Krajská konference o EVVO www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE** a **místní udržitelná ekonomika**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

Registrace do kampaní zde: <https://forms.gle/PffLWtjijunJYv37H9>

OBSAH ROZESÍLKY 14/2023

Část I

INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽÁKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

I/1	Zprávy z Lísky	... str. 2
I/2	Aktuality, zprávy z webu a tisku	... str. 3
I/3	Grantové výzvy	... str. 3
I/4	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 4
I/5	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 11
I/6	Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení	... str. 13

Část II

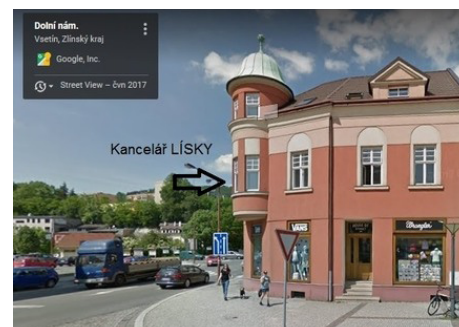
METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 15
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 17
II/3	Program Učíme se venku	... str. 18
II/4	Projekty pro školy, soutěže	... str. 19
II/5	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 19

Část III

UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 20
III/2	Přírodní zahrady	... str. 21
III/3	Zelené okénko	... str. 21
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 21
III/5	Fairtrade	... str. 21

Kancelář a Férový obchůdek Lísky
www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lísky zaslali 36.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

V září jsme zahájili projektové dny pro MŠ a ZŠ. Krásné babí léto trávíme zejména v Arboretu Semetín. Pracujeme s lektory na popisu aktivit do lektorských manuálů 4 nových programů v projektu Lísky „Písmena a čísla VENKU s Lískou“. Projekt podpořilo Ministerstvo životního prostředí.

Dolaďujeme a ověřujeme lektorské manuály, pracovní listy a materiály k programům v Arboretu Semetín na téma VODA, STROMY a HMYZ pro MŠ a I. stupeň ZŠ. Projekt je spolufinancován Zlínským krajem.

Do konce září zajišťujeme průzkum veřejného mínění obyvatel Zlínského kraje „Jak jsme na tom s místními a regionálními potravinami“, <https://www.liska-evvo.cz/doc/pruzkum-verejneho-mineni-obyvatel-zlinskeho-kraje-a-prilehleho-okoli>

Vyhlásili jsme nominace na CENU za přínos EVVO ve Zlínském kraji za rok 2023, <https://www.liska-evvo.cz/doc/liska-vyhlasuje-nominace-na-udeleni-ceny-za-prinos-k-rozvoji-environmentalni-vychovy-vzdelavani-a-osvety-ve-zlinskem-kraji-za-rok-2023-xxiii-rocnik>

Připravujeme XXII. Krajskou konferenci o EVVO (18. října) a program na Den Zlínského kraje (23. září), <https://www.liska-evvo.cz/doc/den-zlinskeho-kraje-sobota-23-zari-2023>, Výstavu na stromech (7.–14. října), Den bez aut (22. září), besedy a workshopy, projektové dny v MŠ a ZŠ.

Jsmo připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním aktivit pro děti a Férové kavárny LÍSKY na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

Těšíme se na setkávání, Vaše LÍSKA

PRŮZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ OBYVATEL ZLÍNSKÉHO KRAJE A PŘÍLEHLÉHO OKOLÍ

Obracíme se na vás s prosbou o vyplnění krátkého dotazníku, který se týká vašeho postoje k regionálním a místním výrobkům a službám v rámci Zlínského kraje či jeho přílehlého okolí.

Soustředíme se zde na téma místních a regionálních potravin – kde a co rádi nakupujete, jaké máte problémy s jejich dostupností a také na sběr možných nápadů, jak podpořit místní a regionální produkci a odbyt.

Vyplněním dotazníku nám velmi pomůžete ke zvýšení povědomí o místních a regionálních výrobcích. Děkujeme!

Dotazník je možno vyplnit online: <https://forms.office.com/e/RajkJcRctH>

Nebo písemně – viz dotazník ke stažení na <https://www.liska-evvo.cz/doc/pruzkum-verejneho-mineni-obyvatel-zlinskeho-kraje-a-prilehleho-okoli>.

Průzkum je podpořen Strategii AV21, výzkumným programem Potravinový program pro budoucnost, realizován ve spolupráci s Lískou, z.s.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 2

Mění se jen ty školy, které chtějí, ty ostatní klidně zůstanou v minulém století, říká Hana Vellánová

Osobnost ředitele má zásadní vliv na to, jak učitelé přemýšlejí i jak se chovají, říká bývalá ředitelka a spoluzakladatelka Trvalé obnovy školy (TOŠ) Hana Vellánová. A na otázku, na které straně stojí v současné debatě o tom, zda učitel má mít svobodu volit si své metody výuky, odpovídá: „Je to zapeklitá věc, ale za školu a její vývoj má odpovědnost ředitel, a z toho je třeba vycházet.“

Celý rozhovor na <https://www.eduin.cz/clanky/meni-se-jen-ty-skoly-ktere-chteji-ty-ostatni-klidne-zustanou-v-minulem-stoleti-rika-hana-vellanova/>

Přečtěte si 10 užitečných věcí, o kterých se během všeobecného vzdělávání nejspíš nedozvíte nic

Vybíráme jednu z nich. **Většina práce je týmová**

„Existují lidé, kteří jsou chytří, pilní, a přesto neseženou dobrou práci. Nezapadnou. Nedovedou spolupracovat. Nechápu nutnost kompromisů. Potřebují za každou cenu vyhrávat, být nejlepší.“

Dávejte si na to pozor, zejména v případech, že jste na něco hodně nadaní. Sami půjdete rychleji než s týmem, dál ale nedojdete. Narazíte na mez, přes kterou to bez spolupráce nejde,” píše publicista Petr Koubský.

Celý článek na <https://denikn.cz/1174235/deset-zasadne-dulezitych-znalosti-ktere-vas-ve-skole-nenauci/>

Tereza Vítková: Slovní hodnocení jen do třetí třídy? A co takhle i čtvrtá?

Celý rozhovor na <https://eduzin.cz/wp/2023/06/18/tereza-vitkova-slovni-hodnoceni-jen-do-treti-tridy-a-co-takhle-i-ctvrta/>

Upozornujeme na seriál ČT „Jak se dělá dobrá škola“ režiséra Michaela Kaboše a scénáristy Tomáše Feřteka

První díl se objeví na obrazovkách už 6. září a dívat se a přemýšlet o jednotlivých dílech můžeme vždy ve středu od desíti večer na ČT2. Není to deset příběhů elitních alternativních škol, ale veřejných škol z různých míst naší republiky, které jsou prostě nějakým způsobem dobré.

Tiskovka s tvůrci seriálu v Karlových Varech na MFF: <https://1url.cz/5uohm>

A jak se teda pozná dobrá škola podle tvůrců seriálu?

„Je to taková škola, která reaguje na proměnu světa, takže, byť v různé míře, inovuje metody, jakými se děti učí. Důležité pro nás bylo, že jsou v ní spokojeni učitelé, děti i rodiče. Protože pozitivní atmosféra ve škole zásadně rozhoduje o výsledcích vzdělávání.“ (Tomáš Feřtek)

„Než dojdete od vchodu do sborovny, víte o škole všechno,“ říká Tomáš Feřtek

Se začátkem nového školního roku Česká televize začíná vysílat nový dokumentární seriál. V deseti dílech dokumentu Jak se dělá dobrá škola představí deset škol. O jejich výběru a o tom, co dělá dobrou školu si se scénáristou seriálu Tomášem Feřtekem povídala Radka Hrdinová.

Každá z navštívených škol v dokuseriálu Jak se dělá dobrá škola přistupuje ke vzdělávání jiným způsobem, ale všechny mají jedno společné – jejich žáci dosahují dobrých výsledků a děti (ale také rodiče a učitelé) jsou s nimi spokojeni. „Základním sdělením seriálu je i to, že není jedna správná cesta k dobré škole,“ vysvětlil autor projektu a scenárista Tomáš Feřtek. Dokument vznikl v koprodukcii EDUinu.

Celý článek zde: <https://www.eduin.cz/clanky/nez-dojdete-od-vchodu-do-sborovny-vite-o-skole-vsechno-rika-tomas-fertek/>

Podzimní výzva je tu. Jak podat žádost o financování projektu v programu Erasmus+

Dům zahraniční spolupráce přináší přehledný seznam konzultací, informačních seminářů a webinářů k aktuální výzvě k předkládání žádostí o podporu projektů.

V aktuální výzvě máte totiž čas pouze do října.

<https://www.zkola.cz/podzimni-vyzva-je-tu-jak-podat-zadost-o-financovani-projektu-v-programu-erasmus/>

ERASMUS plus

Nabízí teď mnohem více možností. Můžete tak získat zkušenosti ze světa, i když třeba nejste student nebo nemáte čas někam jezdit. Více na <https://www.erasmusroste.cz>

Výzva Základní granty

Vyhlašovatel Nadace Open Society Fund Praha

<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete?

Aktuální nabídku grantů sledujte na

www.nadacepartnerstvi.cz/granty

Aktuální grantové výzvy Nadace Partnerství

SÁZÍME BUDOUCNOST 2023: GRANTY DO 150 000 Kč Přijem žádosti: do 31.07.2023 Částka: 150 000 Kč Pro: fyzická osoba, právnická osoba, obec/město Stav programu: otevřená	SÁZÍME BUDOUCNOST: GRANTY DO 30 000 Kč Přijem žádosti: do 31.07.2023 Částka: 30 000 Kč Pro: právnická osoba, obec/město Stav programu: otevřená	ALEJ SVOBODY '23 Přijem žádosti: do 18.06.2023 Částka: 250 000 Kč Pro: obec/město Stav programu: otevřená
+	+	+

O GRANTECH: Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

XXII. Krajská konference o EVVO středa 18. října v prostorách Impact HUB Zlín

Přihlašování zde: <https://forms.gle/AHUb1s4cPa8TZqnW9> do 3. října!

Informace: infoevvo@seznam.cz

XXII. Krajská konference o EVVO SVĚT SE MĚNÍ, POJĎME O TOM UČIT

18. 10. 2023
9.00–15.30 hodin
Zlín • <https://hubzlin.cz>

Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů pro formální i neformální vzdělávání.

PROGRAM:

- Předání ceny EVVO
- Referáty
- Workshopy, blok I a blok II
- Nabídka knih, pomůcek, programů a služeb

Jako lektori přislíbili účast: Bob Kartouz, Bára Duží, Martin Kříž, Marie Petřů, Pavla Gášková, Monika Havlášková, Petra Handlová, Bára Vojvodíková, Jarda Hlinský, Matěj Adam.

Nabídku publikací, pomůcek, programů představí: Rezekvítek Brno • Nakladatelství Fraus • Líska • VIS Bílé Karpaty • Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec • Park Rochus Uherské Hradiště • Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště, CEV Žabka při SVC Klubko Staré Město • Studijní centrum BASIC Vsetín • Ateliér přírodního barvířství Tincta-Herbae, Jana Šobáňová • Centrum Veronica Hostětín • Lukášovy šité hračky Renata Lažová • Amélie a Martin Janíkovi • vědecký stoleček UTB a Geonika

www.liska-evvo.cz

Líška

Zlínský kraj bez hranic

Ministerstvo životního prostředí

Pavučina

Udělování Ceny za přínos k rozvoji environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ve Zlínském kraji

Nejdůležitějšími kritérii při rozhodování o udělení ceny je významný a prokazatelný dopad na dění v místě či regionu, viditelný rozvoj organizace, projektů a programů, jedinečnost a inspirativnost.

KONTAKT: infoevvo@seznam.cz

NOMINACE lze podávat v 10 kategoriích:

1. Osobnost EVVO.
2. Ředitel školy, školského zařízení/ manažer neziskové organizace.
3. Školní koordinátor EVVO, pedagog, lektor.
4. Pracovník/dobrovolník nestátní neziskové organizace.
5. Komunální politik/pracovník veřejné správy.
6. Žák základní/střední školy, student vyšší/vysoké školy.
7. Podnikatel (právník i fyzická osoba).
8. Škola, školské zařízení/nezisková organizace.
9. Projekt/aktivita EVVO realizovaný/á na území Zlínského kraje.
10. Objev v oblasti EVVO (jednotlivec).

Formulář pro podání nominace najdete **ZDE**.
Uzávěrka pro nominace je 22. září.

Šestý ročník

Národní konference EVVO a environmentálního poradenství, tentokrát s názvem: EKOVÝCHOVA spravedlivě PRO VŠECHNY

... aneb aby byla ekovýchova inkluzivní i pro cílové skupiny, na které jsme zatím moc nemysleli

Program se snažíme poskládat tak, aby účastníci získali informace a inspiraci z různých oblastí – pozvali jsme přednášející, kteří se věnují nejrozličnějším skupinám znevýhodněných, klimatické spravedlnosti a spravedlivé transformaci, energetické chudobě a rázovitým regionům. Nebudou chybět příklady ekosociálních aktivit ekocenter. Hlavním smyslem setkání by mělo být zamyšlení nad skutečností, že **bez sociálního není environmentální a bez environmentálního není sociální**. Součástí konference bude předání ceny Ekopublika 2022.

čtvrtek 19. října 2023 od 9.00 do 17.00 hodin, Hotel Continental Brno.

Na webu <http://www.konference-evvo.cz>, kde najdete program a registraci k účasti.

Akci připravují Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Ekologický institut Veronica a Ministerstvo životního prostředí.

Partnersví pro vzdělávání 2030

partnerstvi2030.cz

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA KONFERENCE

Jak nastavit odpovědnost za kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách v ČR

21. 9. 2023 od 9:30 do 16:00 hodin / NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA / ÚČAST ZDARMA

Silvia Píčová

Karel Gargulák

Mikuláš Bláha

Marek Jurek

Hana Košťálová

Luboš Zajíc

HLAVNÍ CÍL /

Cílem konference je zahájit veřejnou konzultaci k návrhu Partnersví pro vzdělávání 2030, jak posílit systém vedení a podpory mateřských a základních škol v ČR.

Účelem návrhu je podpořit vznik odborné a politické shody o tom, jaké změny ve veřejné správě jsou nutné pro podstatné zlepšení vzdělávacích výsledků, wellbeingu a nových šancí dětí a žáků.

Konference navazuje na sděni vzdělávacích aktivit, jejich témata a výstupy naleznete [zde](#)

PROGRAM /

- › Zahájení
Silvie Píčová / Partnersví pro vzdělávání 2030
- › Víze zkušlosti veřejné správy v území ve strategii MV ČR
Marek Jurek / MV ČR
- › Zjištění z evaluace pilotáže středního článku podpory
Jan Havlý / Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- › Představení návrhu na posílení systému vedení a podpory MŠ a ZŠ
Vladimír Šibý / Partnersví pro vzdělávání 2030
- › Varianty řešení navrhovaných změn z právního pohledu
Alena Kubínová / Jihlavská advokátní s. r. o.

Propojenost vzdělávacích a sociálních problémů
Daniela Prokeš / FAO Research

Více času na pedagogické vedení školy prostřednictvím hospodářského zájmu nepedagogických členů
Jiřka Fischer / Vysoká škola ekonomická v Praze

Pokud ministerstvo školství
Mikuláš Bláha / MŠMT

Panelová diskuse k návrhu
Arnold Veselý, Jana Straková, Hana Košťálová, Luboš Zajíc, Martina Šobáňová

Zahájení veřejné konzultace
Michal Puzar / Technologické centrum Praha

Moderátor:
Silvie Píčová, Karel Gargulák

ZÁKLÁDAJÍCÍ PARTNERI

FINANČNÍ PARTNERI

KONZULTAČNÍ PARTNERI

Zlínský kraj
23. září 2023
9–23 hod.
Batův mrakodrap
a okolí
www.denzk.cz

Líska připravuje tradiční FARMÁŘSKOU STEZKU a FESTIVAL ŘEMESEL pro děti

- Kamarádi lišky Bystroušky (za zvířátky do zahrady lišky Bystroušky)/DDM Šíkula Uherské Hradiště
- Jasoňova fun zóna (cestování s jasoněm od miminka k dospělákovi)/VIS Bílé Karpaty
- Odkud se bere jídlo (příběhy jídla, mletí vložek a mouky, simulace dojení mléka)/SVČ Klubko Staré Město
- Těžký život farmáře (naložení a převoz slámy na kolečku)/ SVČ Klubko Staré Město
- Ovocnářské putování (pěstování tradičních odrůd ovocných stromů a život v ovocném sadu)/Centrum Veronica Hostětín
- Píp a Kvák (ptačí hnízdo z přírodnin, kamínkové žabky)/Ekocentrum Na Pasece Velíková
- Domácí recyklovaný papír. Rostoucí papír (Rostoucí papír je plný semínka a po zasazení z něj vyrostou pestré květiny)/Můj první zapisník
- Tvoření z přírodnin (Výroba ze sochařské hlíny - inspirace přírodninami)/DDM Astra Zlín
- Veselý dvorek Vojty Molka (ukázka práce pastevních psů, ovce, kozy, husy)
- Výroba panenky (výroba panenky, valašské kroje + prodej výrobků)/Alena Dynková
- Paličkování (paličkování náramku + prodej)/Ivana Žídková
- Tvoření ze slámy (využití slámy jako přírodního materiálu, spirálová technika, postup výroby)/Martin Fila
- Lepenkové a papírové tvoření (zdobení krabiček, drobných hraček, zápichy a přáníčka)/SKLÁDANKA, z. s.
- Tvoření z ovčí vlny (tvoření zvířátek z ovčí vlny + prodej výrobků)/Jana Studenská
- Vyřezávání s lupínkovou pilkou (práce s lupínkovou pilkou + prodej výrobků)
- Voňavé pytlíčky (razítkování a plnění pytlíčků bylinkami + prodej výrobků)/Lukášovy šité hračky a Studijní centrum Basic Vsetín
- Přírodní barvířství (přírodní inkousty, tiskátka barvířských rostlin, přírodní pigmenty)/Ateliér přírodního barvířství Vsetín
- Férová kavárna Lísky a Brambůrky od farmáře.

Učíme se VENKU – POTKEJME SE NAŽIVO

Chceme vás zažít naživo venku.

Přijďte nasát inspiraci na seminář:

- Well-being venku pro učitele 22. 9.
- Well-being venku pro děti 9. 10.

Více o seminářích na <https://ucimesevenku.cz/seminare/>

PROCHÁZKY S PRŮVODCEM

Zveme Vás do Bílých Karpat a okolí objevovat krásu a jedinečnost přírodního i kulturního bohatství. Stačí si jen vybrat způsob, který Vám bude nejmilejší.

<https://vis.bilekarpaty.cz/doc/prochazky-s-pruvodcem>

KALENDÁŘ ANEB CO NÁM ZÁŘÍ CHYSTÁ

MĚSÍC SKLIZNĚ, BABÍHO LÉTA A ODLETU PTÁKŮ

23. září: Podzimní rovnodennost. Keltský Mabon. Čas hojnosti, radosti, veselí, posledních teplých dní a poděkování za úrodu. Být v rovnováze a ve svém středu 😊.

28. září: Den české státnosti. „Svatý Václav, kamna připrav“. „Na sv. Václava, každá pláňka dozrává“.

29. září: Sv. Michael – Den archandělů. Dát dětem pod polštář andělský vzkaz nebo obrázek jako symbol lásky a ochrany. Klukům připravit hru s mečem, bojovat s draky a zvítězit. Dnes je úplněk.

Po celý měsíc sbírat šípky, houby, sklízet, zavařovat, sušit. Upéct si brambory a hady na ohni, být hodně venku, uspořádat Jablkohraní. Nápadů mám pro Vás připravené.

Na co se v září těšíte a na co vůbec?

Líska

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 5

PŘÍBĚHY JÍDLA

Úterý 19. září 2023 od 16 hod.

Masarykova veřejná knihovna Vsetín, K klub, Dolní náměstí, 3. patro

Září je měsícem biopotravin a měsícem proti plýtvání.
Téměř třetina všeho jídla na světě se vyhodí.
Chtěli byste snížit plýtvání potravinami a chránit tak planetu Zemi i své peníze?
Zajímá vás, kdo potraviny vypěstoval, za jakých podmínek a jak se k nám dostala?
Čemu se říká pomalé nakupování?
Nabídneme vám rady a tipy jak na to.

Lektor Mgr. Iva Koutná

Běh pro Světlušku s knihovnou 6. října, Vsetín, Dolní náměstí

Společný běh s čelovkami na podporu lidí se zrakovým postižením. Nenáročná trať Vsetínem v kratší a delší variantě (cca 1,5/9,5 km). Startuje se od knihovny (Dolní náměstí 1356).

Hlavní myšlenka nočního běhu: propojovat svět vidících a nevidomých, užít si radost z pohybu a pohodovou atmosféru.

Vstupné dobrovolné, výtěžek bude věnován Světlušce, projektu Nadačního fondu Českého rozhlasu.

Běh je bez registrace, účastníci běží / jdou na vlastní zodpovědnost.

Od 18:00 bohatý program na Dolním náměstí, rozdávání pásek pro běžce, seznámení s trasou / mapky, organizační pokyny, posilování dobré nálady apod. Od 20:00 start běhu.

Hudební doprovod: Bulletproof Puppets: vsetínská alternativně – rocková kapela, která hraje autorské písně i covery českých i zahraničních interpretů a skupin ve vlastním aranžmá.

Doprovodný program: MVK Vsetín, SONS, VKCI, Lukášovy hračky, Benefiční férová kavárna Lísky.

Partneři akce: Projekt Světluška – projekt Nadačního fondu Českého rozhlasu; Kayaku Safety Systems Europe a.s.; SONS Vsetín; VKCI – sociálně terapeutická dílna, Líska, z.s., Lukášovy hračky

Od 18:00 bohatý program na Dolním náměstí. Od 20:00 start běhu. 22.15 ukončení běhu.

EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY 2023

DEN BEZ AUT

Pátek 22. 9. 2023 od 9 do 16 hodin
Dolní náměstí, Vsetín

- Aktivita, soutěže a kvízy s tematikou bezpečnosti
- Ukázky první pomoci • Knihovnička s čitárnou
- Férová kavárnička • Program prevence úrazů

Středa 20. 9. 2023
MHD ZDARMA PO CELÝ DEN

Čtvrtek 21. 9. 2023
Dopravní hřiště na Trávníkách otevřeno pro MŠ

Na kampani spolupracují:

Z této brožury pořizována televizní a audiovizuální dokumentace pro účely publicity kampaně, zveřejněná na webových stránkách Vsetín, ve Vsetínských novinách a dalších sdělovacích prostředcích.

PODZIMNÍ DOBROJARMARK

16. 9., 9.00–13.00, tržiště Pod Kaštany

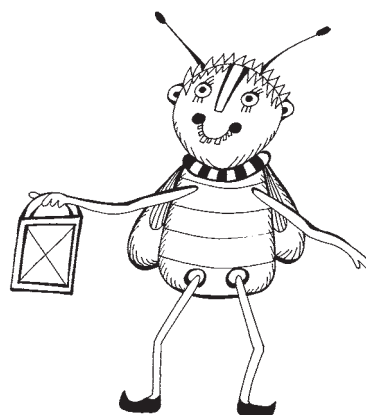
Přijďte podpořit lokální malé výrobce a pěstitele.
www.bezobalac.cz

MEZINÁRODNÍ NOC NETOPÝRŮ

16. 9., ZOO Zlín, www.zoozlin.eu

VEČERNÍ PROHLÍDKA ZOO A ZÁMKU LEŠNÁ

30. 9., ZOO Zlín, www.zoozlin.eu

Kdy?
16. 9.
od 14 h

Kde?
v areálu bývalé
celnice ve Starém
Hrozenkově

Koldokol Party!

Na co se můžete těšit?
Program pro komplet celou rodinu – zařadí si u nás dosyta děti i dospělí!
O vaši svěžest se postará limo bar, o vaše žaludky vyladěné vegetariánské jídlo, večer nastoupí dj a my můžeme spolu střevice protancovat!

Slovácký festival chutí a vůní

Pozvání na 9. ročník v sobotu 23. září 2023 v areálu Skanzenu Rochus v Uherském Hradišti.

Tento gastrofestival je specifický svým zaměřením na tradiční slováckou kuchyni. Od 10 do 16 hodin ochutnáte regionální speciality, víno od místních vinařů a pivo ze slováckých pivovarů.

Těšit se můžete i na folklorní soubory a cimbálovou muziku. Vždyť folklor ke Slovácku neodmyslitelně patří!

Oblíbenou součástí programu se staly tematické soutěže o chutné a voňavé ceny. Zasoutěžit si můžou děti i dospělí.

Někteří prodejci také na místě předvedou ukázkou výroby, vaření či pečení a přichystají si pro vás ochutnávky.

Snídaně ani svačiny v tento den nechystejte, oběd nevařte. Přijďte si jen užít krásný den na čerstvém vzduchu a věřte, že hladoví domů nepůjdete.

Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/akce/slovacky-festival-chuti-a-vuni-3>

Spolek Almara Vás srdečně zve na:

OVČÁČKÉ SLAVNOSTI NA SANTOVĚ

16. 9. 2023 od 10 hod.
Hospoda Santov, Malá Bystřice 148
na kopci mezi Malou a Valašskou Bystřicí GPS: 49°24'21.715"N, 18°42'0.947"E

Hlavní program:
Ukázka stříhání ovcí a zpracování ovčího rouna / Ukázka výroby sýrů
Práce ovčáckého psa / Módní přehlídka oděvů a doplňků z ovčí vlny
Soutěž v pojídání halušek / Soutěž v jždě na tragačích / Ukázka zemědělské techniky

**Kulturní program: CIMENT / Veselá bída / Karpatrio / Živa
Malí ogaři, Malúšata, ženský sbor Rokytěnka z Folklorního spolku Lípta z Líptálu
Cimbálková Radegast / Malá osvětová scéna – Divoký zelinář, SiMalenka, Jiří Štástek**

Doprovodný program:
Setkání prádlen / Prodej výrobků místních zemědělců a řemeslníků
Řemeslné dílny pro děti i dospělé, tvoření z ovčí vlny / Soutěž pro děti i dospělé / Valašské speciality
Tomboľa o atraktivní ceny

Vstupné: Dospělí 120 Kč, senioři 60 Kč, do 18 let ZDARMA **f** najdete nás na Facebooku

CELESTNÍ ST. PROJEKOVÁNÍ Zlín kraj HAJDIK AUSTIN POWDER

VALAŠSKÉ EKOCENTRUM
ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY

Český svaz ochránců přírody ve spolupráci s Městem Valašské Meziříčí
Vás srdečně zvou na již VII. ročník oblíbené akce

Farmářský den

aneb cesty ke kořenům

Neděle 24. září 2023 od 10 do 16 hodin

Program pro malé i velké, kde si na Stezce řemesel vyzkoušíte, co uměli naši staříci – mlácení obilí cepem a mletí na žernovu, stloukání másla, moštování jablek, krouhání zeli, prání na valše, řezání dřeva a další dovednosti. Děti se za poplatek mohou svést na ponikví. Občerstvení zajištěno.
K poslechu hraje cimbálovka.

Valašské ekocentrum ČSOP, Šafaříkova 555, Valašské Meziříčí (areál bývalých kasáren)
Vstupné dobrovolné, startovné na stezku řemesel 60 Kč.

DÝŇOBRÁNÍ 2023

30. září
Blažejovce 58
76601 VK

**Prodej dýní hokkaido
a další zeleniny
přímo z pole
Malé občerstvení
Otevřená zahrada
10h - 16h**

Osvětová kampaň POCTIVĚ VYROBENÉ

Září proti plýtvání

Druhý ročník Září proti plýtvání je tady! Na začátku každého zářijového týdne ti do e-mailu přistane dávka ověřených rad a tipů jak neplýtvat. Letos jsme pro tebe vytvořili i praktické manuály, díky kterým nezůstane ladem ani kůrčička. Tak do toho pojď s námi.

PROČ SE ZAPOJIT?

Dlouhodobě se snažíme snížit potravinový odpad u tebe i u nás doma. Ale čím víc tipů a triků máme, tím těžší je se v nich orientovat a osvojit si je. Víš třeba, kde v okolí nakoupit chytřejši a levnější? A co takové prodlužování životnosti zeleniny? Nevíš? Tak od toho jsme tu. V každém týdnu tě naučíme něco nového. Proto je tu výzva Září proti plýtvání. Proč do toho jít?

1. Omezením plýtvání šetříš peněženku

Společně s námi sestavila Vysoká škola ekonomická v Praze a Mendelova univerzita v Brně výpočet, dle kterého rodina o dvou dospělých a dvou dětech ročně vyhodí potraviny v hodnotě **14 076 korun**. Přepočteno na průměrnou domácnost, kterou podle Českého statického úřadu tvoří 2,33 osoby, to dělá **8 199 Kč**.

2. Oteplující se planeta ti poděkuje

Vezmi si příklad banánu z Kostariky. Tam projde rukama farmáře, potom se exportuje, importuje, naskladní se v halách, a až potom putuje do obchodu a z něj k nám domů. Každá stanice znamená ohromné množství zdrojů, jako je voda, energie, palivo a další. Nenechme je přijít vniveč.

3. Můžeš se zapojit do soutěže a vyhrát ceny od nás a našich partnerů

Jsmo nadšení, že v tom jsi s námi. No a taková snaha by se měla ocenit! Máme pro tebe krásné soutěžní ceny. Vyhrát můžeš dobroty od Živiny, pomocníky do kuchyně od Maso-profit, kompostéry od Plastie nebo poukázky na nákup v Kauflandu.

JAK SE DO NÍ ZAPOJIT?

1. Přihlas se do výzvy Září proti plýtvání pomocí formuláře.
2. Počkej si na září na dávku čtyř newsletterů, které ti každý týden výzvy zašleme
3. Ukaž nám, jak se ti podle nich daří měnit své návyky u sebe doma
4. Nasdílej příspěvek na Facebook nebo Instagram, na kterém nám ukážeš, co nového ses během měsíční výzvy naučil*a nebo jaká novinka tě nejvíc překvapila.
5. V příspěvku označ náš profil **@zachranjidlo IG / FB** a přidej **#zariprotiptyvani**
6. Zapojit se můžeš do pondělní půlnoci 9. října. Pak už jen počkej, jestli budeš mezi deseti šťastnými, které vybereme.

Přihlásit se do celé výzvy můžeš pomocí formuláře.

<https://zachranjidlo.cz/projekt/zari-proti-ptytvani-2023/>

Druhý ročník Září proti plýtvání

I letos to budou čtyři týdny plné osvědčených tipů, díky kterým nevyhodíte ani kůrčičku. Minulý rok se přidalo přes 1000 nových záchranářů. Stanete se jedním z nich?

Přihlásit se můžete tady: <https://zachranjidlo.cz/zariprotiptyvani>

Vyhledávat sezónní a lokální potraviny je dobré nejen pro planetu, ale i pro nás!

Proč? Díky absenci dlouhého převozu nejsou potraviny ošetřeny takovým množstvím konzervačních látek a mají v sobě více živin.

Místní, sezónní potraviny často vyžadují méně energie na pěstování a přepravu a méně balení.

Plodiny se obvykle pěstují udržitelnými metodami, jako je střídání plodin, což napomáhá ke zlepšení zdraví půdy a snížení znečištění vody.

Sezónní potraviny jsou často zlevněné/levnější, protože je jich v daném období na trhu hodně.

A neboj, sezónní potraviny nejsou jen jahody v létě, v každém období se toho najde spousta:

Jaro: pórek, kadeřávek, ředkvičky, listový salát, chřest, rebarbora, kedlubna, polníček
Léto: třešně, višně, jahody, borůvky, maliny, červená řepa, brokolice, hrášek, švestky, broskve, meruňky, paprika, rajčata, rybíz, cuketa, špenát, celer, cibule, česnek, lusky, mrkev, lilek

Podzim (zima): hrušky, jablka, ostružiny, maliny, petržel, brokolice, čínské zelí, dýně, kapusta, růžičková kapusta, květák, tuřín, meloun, křen

Na internetu jednoduše najdeš detailnější seznamy ať už s více plodinami nebo rozepsané do konkrétních měsíců.

Nakupujete sezonně, pokud ano, co nejčastěji? Napište nám to do komentářů

<https://www.facebook.com/zachranjidlo/posts/>

Osvětová kampaň STROMY a MY, 13. ročník

Zapojit se můžete ve dnech 15. září – 31. října.

STROMY a MY

15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA

www.liska-evvo.cz

LÍSKA, její členské a partnerské organizace, školy a muzea chystají rozmanité aktivity.

Na facebookové stránce kampaně budou zveřejňovány zajímavé informace, rady i pozvánky na akce, [www.facebook.com/stromy a my](https://www.facebook.com/stromy_a_my)

Koordinátor: LÍSKA, z.s.

Garant: Park ROCHUS Uherské Hradiště

Formulář k registraci akcí najdete na

<https://forms.gle/PffLWtjijv37H9>

Pošlete nám pozvánky na akce a programy u vás a podpořte stromy kolem nás.

Strom roku 2023

Hlasujte pro váš oblíbený strom do 8. října 2023.

Anketa podporuje aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí.

Podpořte váš oblíbený strom prostřednictvím DMS nebo online.

www.stromroku.cz

Výstava na stromech, 7.–14. října

Zapojte se do letošního ročníku Výstavy na stromech.

Fajront: Konec šichty!

Přidejte se ke stovce míst v rámci celé republiky – dostaňte

výstavu i do svého parku, stačí se přihlásit na

www.vystavanastromech.cz a panely získáte zdarma.

Mošárna v Hostětíně po 21 letech získala s Hostětínským moštěm jablko BIO ocenění NEJLEPŠÍ BIOPOTRAVINA ROKU 2023 v kategorii Biopotraviny rostlinného původu

Cena patří všem, kteří se na výrobě podílejí a především pak velký respekt a dík ekologickým ovocnářům v Bílých Karpatech, kteří svá jablčka do výroby dodávají.

13. ROČNÍK OSVĚTOVÉ KAMPANĚ
STROMY a MY

15. 9.–31. 10. 2023

Kalendář místních a regionálních akcí ve Zlínském kraji

NÁZEV AKCE - MÍSTO KONÁNÍ	POŘADATEL - KONTAKT
Výzva Stromy a my, 4. ročník uzávěrka: čtvrtek 31. 10. 2023	LÍSKA, z.s. www.liska-evvo.cz
Programy a projektové dny pro MŠ a ZŠ	Arboretum Semetín www.liska-evvo.cz
 Výstava na stromech 2023 Fajront: Konec šichty! Celorepublikový happening na podporu důstojné práce	https://nazemi.cz/vystava-na-stromech/ Vsetín, Dolní náměstí LÍSKA, www.liska-evvo.cz
 Dobrovolnická pomoc při Jablčném slavnosti v Hostětíně	Centrum Veronica Hostětín www.veronica.hostetin.cz
 Jablčnárna slavnost v Hostětíně	Centrum Veronica Hostětín www.veronica.hostetin.cz
 Dřevo je můj chléb Výukový program pro školy	Skanzen Rochus Uherské Hradiště www.skanzenrochus.cz
 Den stromů s Žabkou pro MŠ	Centrum ekologické výchovy Žabka, SVČ Klubko, Staré Město www.klubkosm.cz
 Den stromů Panská zahrada Vsetín	ALCEDO Vsetín www.alcedovsetin.cz
 Den stromů	DDM Šíkula Uherské Hradiště www.ddmsikula.cz
 Stromy pro Rochus Park a skanzen Rochus Uherské Hradiště	www.skanzenrochus.cz

Stromy pro budoucnost
Nadace Partnerství vyzývá: zasaďte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů.
www.sazimebudoucnost.cz

Strom roku 2023
Anketa podporuje aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí.
Podpořte váš oblíbený strom prostřednictvím DMS nebo online.
www.stromroku.cz

Metodické listy do výuky či plakáty k tématu můžete získat v LÍSCĚ – infoevvo@seznam.cz

Více informací na www.liska-evvo.cz a na webech zapojených partnerů. [www.facebook.com/Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)

UŽITEČNÉ ODKAZY: <http://stromroku.cz> - www.mezistromy.cz - www.dendrologie.cz - www.arboristika.cz - www.stromyazivot.cz - www.zapomenustedrudny.cz - www.stare-odrudy.cz - www.ovocne-stezky.cz - www.pamatnostromy.cz - www.starestromy.cz - www.nadacepartnerstvi.cz

PARK ROCHUS
HLAVNÍ GARANT:
Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.skanzenrochus.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Podzimní výzva LÍSKY • 4. ročník
STROMY a MY

1. NA STROMĚ TO ŽIJE

Vyber si strom ve svém okolí. Pozoruj ho, dokud neobjevíš nějakého živočicha, který strom obývá. Zapiš si datum, místo a dobu pozorování (od – do), nakresli nebo vyfoť živočicha, který jsi pozoroval, a nezapomeň připsat také druh stromu, který jsi vybral. Můžeš si založit Zápiskník pozorování stromů a jejich obyvatel, nebo jen volný list. Zprávu o svém pozorování nám pošl.

2. STROMY KOLEM NÁS

Viš, které stromy ve tvém okolí rostou? Vydej se na výpravu do okolních nejbližších míst a uči druhů stromů, které objevíš. Z každého objeveného druhu stromu vyzbí utrhni 1 list a vyfoť si vlastní herbář stromů – list nejdříve vyfoť, následně nalep na čtverku velikosti A4, připiš název stromu, datum a místo sběru, případně obvod kmene nebo přibližnou výšku stromu. Jednotlivé listy k sobě svaž a nezapomeň si vyzdobit přední a zadní stranu herbáře. Herbář nám pak vyfoť a pošl.

Návod na měření výšky stromu najdeš například zde:
<https://www.lesmipedagogika.cz/ke-stazeni/pracovni-listy/pomucky-na-mereni-stromu>

Pro určování jednotlivých druhů stromů využij klíče k určování dřevin, které si můžeš vypůjčit v knihovně, nebo můžeš vyzkoušet některou z mobilních aplikací např. iNaturalist.

3. DŘEVINY, KTERÉ LÉČÍ

Bliží se chladné podzimní dny, které často se sebou přinesou nemoci a nachlazení. Od těchto neduhů nám často mohou pomoci některé léčivé dřeviny. Znáš je?

Vydej se do přírody a nasbírej léčivé plody, které právě dozrávají – plané trnky, bezinky, hlohovník nebo šípky, přibírat můžeš i jablka nebo hrušky, které obsahují také spoustu prospěšných látek. Zjistí, jak plody pomáhají, a z vybraných si uvaří léčivý čaj. S pomocí úspěšného můžeš zkusit vyrobit i pečený čaj. Zbylé plody využij na vytváření tvoření – vyrobíš si můžeš třeba podzimní náhrdelník. S využitím plodů můžeš zkusit namalovat obrázek. Napiš nám, ze kterých plodů jsi čaj uvařil a proč? Pošli nám fotografii svých podzimních vytvoření.

4. DO KORUN STROMŮ – OSLOVA DNE STROMŮ

Vyber si ve svém okolí zdravý silný strom a pod dohledem dospěláka na něho opatrně vylez tak, abys neublížil sobě ani stromu. Vyfoť se a pošl nám pozdrav z koruny stromu.

Můžeš také vymyslet jiný pozdrav či jinou oslavu Dne stromů. Napiš nám o tom, nebo pošl fotografii či pozvánku k vám.

Den stromů je svátek, který se slaví po celém světě od poloviny 19. století. Datum oslav Dne stromů se liší podle klimatických podmínek jednotlivých zemí. V Česku připadá Den stromů na 20. října, <https://www.ekokalender.cz/TreeDay>

Vyberte si aspoň jeden ze 4 úkolů výzvy. Splnění zaznamenejte ve zprávě nebo na fotografii (viz zadání úkolů 1–4).
Zprávy, fotografie, případně obrázky či příběhy doplňte kontaktními údaji:
• autor – jednotlivec: jméno a příjmení, věk, poštovní adresa, příp. škola
• autor – rodina, skupina či školní třída: škola, počet a věk zapojených dětí, e-mail, poštovní adresa, jméno kontaktní osoby.
Výzva trvá do 31. 10. 2023.
Plnění odešlete na adresu: infoevvo@seznam.cz, HESLO: STROMY a MY
Vybrané soutěžní úkoly odměníme. Krásný barevný podzim se stromy.

Soutěžní výzva je aktivitou 13. ročníku osvětové kampaně
STROMY a MY
KONTAKT: LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín, infoevvo@seznam.cz

[www.facebook.com/Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)
www.liska-evvo.cz

PARK ROCHUS

LÍSKA

Zlínský kraj

Jablečná slavnost 2023

Neděle 24. 9. 2023 od 11.00 do 17.00, Hostětín

Co vás čeká při Jablečné slavnosti?

Zábava pro malé i velké

- Jarmark tradičních produktů (nejen) se značkou Tradice Bílých Karpat
- Pro děti: Badatelská stezka s poznáváním přírody, ruční moštování jablek, řemeslné dílničky, tvoření z přírodních materiálů, zpracování ovčí vlny, ráchání v potoce (gumáčky s sebou). Prostě jiný zážitek.
- Klimatická sekce s odborným poradenstvím

Udržitelnost všemi smysly

- Výstava starých odrůd ovoce, prodej ovocných stromů
- Exkurze po obci
- Ukázka ostrovní fotovoltaiky

Dobroty jablečné i jiné

- Čerstvý jablečný mošt (poteče proudem!).
- Na 50 druhů jablečných moučníků od místních hospodyněk.
- Vegetariánské občerstvení
- Fér Kaffé Veronica, eko-sociální podnik

<https://hostetin.veronica.cz/jablecna-slavnost-2023>

JABLEČNÁ SLAVNOST
ZÁBAVA A OSVĚTA PRO DĚTI I DOSPĚLÉ
neděle 24. září 2023
11.00-17.00
Hostětín

OSLAVA OVOČNÁŘSTVÍ
OCHRANA KLIMATU
UDRŽITELNOST V PRAXI
HUDBA A OBČERSTVENÍ
www.jablecna-slavnost.cz

Hledáme dobrovolníky

Chtěli byste nám přijet pomáhat? To nás moc těší!

Hledáme 100 dobrovolníků.

ZDE jsou bližší informace.

A najdete tam i přihlášku. Děkujeme!

Náměty a aktivity

Les ve škole

Program pro učitele, který obsahuje výukové plány, semináře, konzultace a ověřené tipy, jak úspěšně zařadit výuku o přírodě v přírodě.

<https://www.lesveskole.cz/o-programu/>

Náměty na aktivity pro MŠ – badatelský kroužek v MŠ

<https://ucimesevenku.cz/s-ms-venku-po-cely-rok/>

DNY, KTERÉ TÁHNOU VEN

Každý den je dobrý na to, vyrazit ven.

Vyberte si, který den láká právě vás!

Jaký den je ten váš a oslavíte ho venku?

Třeba tím, že...

- zasadíte svůj strom míru. Více informací najdete na webu Les ve škole.
- vyrazíte ven udělat rozhovor se stromem. Jak na to zjistíte v lekci z publikace Družiny venku 2
- zjistíte, jak různorodý je les ve vašem okolí a užijete si legraci s Mazlem, Tlustochem nebo Obrem. Najdete je v lekci Stromoví chmatáci z metodiky Lesa ve škole pro 4. třídu.
- využijete plodů, které podzim nabízí. Co všechno lze s plody dělat najdete v lekci Družina plná semínek z publikace Družiny venku 2 nebo na webu Jděte ven ve hře Zahrát si piškvorky venku a žaludové pexeso.

<https://ucimesevenku.cz/dnyvenku/>

Envicentrum Vysoké Pole a MAS Ploština, z.s. Vás zvou na

podzimní Slavnost
1. 10. 2023 od 13:00
Envicentrum Vysoké Pole

13:00 – 14:00	ZŠ a MŠ Vysoké Pole
14:00 – 15:00	Ukázka podkovářského řemesla
15:00 – 15:30	Život ve včelím úlu
16:00	Vyhlášení soutěže o nejlepší štrůdl

PO CELOU DOBU DÍLNIČKY PRO DĚTI:
Zdobení perníčků
Papírové tvoření
Dlabání dýní – dýně s sebou (popř. k zakoupení)
Moštování jablek

Dětská soutěž o nejlepší štrůdl:
Přines s sebou jablečný štrůdl
a zapoj se s námi do soutěže.

DĚTSKÝ DOMOV SMOLINA, U NÁS KÁFE, CATERING ŠERÁ, VYPALMI, DŘEVÝ VÝROBA KOTULANOVÍ, OVOCE ZE STROMŮ, PRAŽENÉ OŘÍŠKÝ, TRDELNÍKY Z VIDČE, BYLI, ŠTŮRY, ŽURČO, BURČÁK, MED, ČESNEK...
VÍCE INFORMACÍ NA TEL. 731 738 970 – PAVLÍNA YANKOVÁ

Logo: NÁSTRAŽNÍK PLOŠTINA, Envicentrum PRO KRAJINU Vysoké Pole, Dítě, PLOŠTINA, MAS, ČESNEK, ŽURČO, BURČÁK, MED, YANKOVÁ

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 10

Osvětové kampaně LÍSKY v roce 2023

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte s námi důležitá témata – **PTÁCI, PŘÍRODNÍ ZAHRADA, STROMY, FAIRTRADE a REGIONÁLNÍ PRODUKTY**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Organizováním vzdělávacích a osvětových akcí se můžeme podílet na **šetrnějším a odpovědnějším přístupu k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**. Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**. Ke zveřejnění a sdílení uvítáme náměty, příklady dobré praxe a materiály. Kampaň je prezentována v rozesílce Lísky, na webu a Facebooku.

Zapojit se můžete jako organizátoři nebo jako účastníci.

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDĚLITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz
<p>GARANT: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Mezinárodní den ptactva (1. 4.) Světový den vrbců (20. 3.) Mezinárodní dny ptáčích zpěvu (7. 5.) Mezinárodní den stěhovavých ptáků (13. 5.) Evropský festival ptactva (7. 10.)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: cevezabka@klubkosm.cz</p>	<p>GARANT: DDM Šíkula Uherské Hradiště</p> <p>SPOLUPRÁCE: Centrum Veronica Hostětín</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc školní zahrady (1.–31. 5.) Den fascinace rostlinami (18. 5.) Světový den včel (20. 5.) Vikend otevřených zahrad (11.–11. 6.)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz</p>	<p>GARANT: Park ROCHUS, Uherské Hradiště</p> <p>KLÍČOVÁ AKCE: Den stromů (20. 10.)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: michaela.odstrcilova@parkrochus.cz</p>	<p>GARANT: LÍSKA, z.s.</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Světový den pro Fair trade – Férová snídaně (13. 5.), Výstava na stromech (říjen)</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz</p>	<p>GARANT: LÍSKA, z.s.</p> <p>SPOLUPRÁCE: IS pro rozvoj Moravských Kopanec VIS Bílé Karpaty, Veselí n. M., Centrum Veronica Hostětín, KOSENKA Val. Kloubouky</p> <p>KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství (září) Světový den jidla (16. 10.) Den původních odrůd jablek (21. 10.) dny otevřených dveří u výrobců a na farmách, exkurze, jarmarky, slavnosti, školní farmářské dny</p> <p>KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz</p>

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT:

1. Přípravou a realizací tematické akce

- soutěž, soutěžní výzva, výstava
- přednáška, beseda, promítání tematických filmů
- výukové programy a projektové dny pro školy
- semináře a workshopy
- exkurze a vycházky
- jarmark, slavnost, piknik, snídání

2. Účastí na některé akci či ve výzvě dané kampaní

3. Sdílením kampaně na vašem Facebooku, webu

- umístění banneru kampaně na váš web
- sdílení akcí na vašem FB, webu apod.
- sdílení zkušeností, příběhů, příkladů dobré praxe, poradenství či námětů na facebookové stránce dané kampaně

Co je potřeba pro zapojení udělat:

Odeslat přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://forms.gle/PfflWtjijv37H9>

Doporučené termíny odeslání formuláře:

Ptáci do 15. března
Přírodní zahrada do 15. dubna
Stromy a my do 5. září
Pokud budete pořádat **Férovou snídani**, registrujte se na www.ferovasnidane.cz

Pozvánky, plakáty (v pdf i jpg) zasílejte na kontaktní e-mail. Nezapomeňte přidat název kampaně, příp. logo Lísky – kvůli společné propagaci, identitě a vyjádření pospolitosti.

KONTAKT:

LÍSKA, z.s. - www.liska-evvo.cz
infoevvo@seznam.cz - tel.: 605 806 840

I/5 Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY v roce 2023

DATUM	NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ	DOPORUČENO
18. října	XXII. Krajská konference o EVVO Svět se mění, pojďme o tom učit Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů do vaší výuky.	Impact Hub Zlín, https://hubzlin.cz	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, ŠK, SVČ, NNO, veřejná správa, studenti a další zájemci

Pozvánky s odkazem na přihlašování na jednotlivé akce jsou zveřejňovány v elektronické rozesílce LÍSKY, na webu a Facebooku.

Sluňákov nabízí vzdělávání pedagogů

Aktuální nabídku akreditovaných seminářů a exkurzí naleznete zde: https://slunakov.cz/wp-content/uploads/2023/09/Nabidka-seminaru-2023-2024_propagace.pdf

Akce jsou určeny všem vzdělávatelům - pedagogům, vychovatelům, lektorům či budoucím učitelům / učitelkám.

<https://slunakov.cz/>

Nabídka specializačního studia koordinátora EVVO

Lipka pro rok 2024/25 chystá nové studium pro pedagogy MŠ, ZŠ i SŠ, které bude začínat v březnu 2024.

Více informací zde <https://www.lipka.cz/dlouhodoba-studia>

Kontakt: Helena Nováčková, 731407466

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVC.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVC.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAP, OP JAK. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

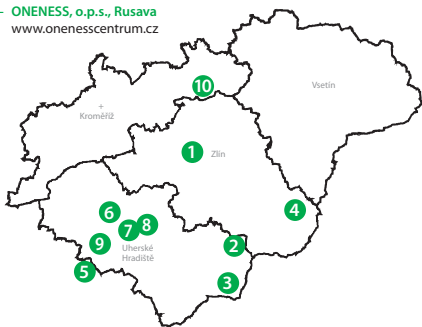
Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Členské organizace LÍSKY, z.s.

- 1 – DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz
- 2 – ZO ČSOP Veronika – Centrum Veronika Hostětín
www.hostetin.veronika.cz
- 3 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s.
www.iskopanice.cz
- 4 – ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky
www.kosenka.cz
- 5 – VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis
- 6 – SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz
- 7 – Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz
- 8 – DDM Šíkula Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz
- 9 – DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz
- 10 – ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

Partneři a spolupráce

- ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín
www.alcedovsetin.cz
- ARPOK, o.p.s., Olomouc
www.arpok.cz
- Ekocentrum Na Pasece Veliková
www.napasece.net
- Masarykova veřejná knihovna Vsetín
www.mvk.cz
- Městské lesy Vsetín, s.r.o.
www.lesyvsetin.cz
- Místní akční skupina Hornolidečska
www.homilidec.cz/mas-hornolidecska-z-s/ds-1007
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalassko.cz
- Nadace Proměny Karla Komárka
www.nadace-promeny.cz
- NaZemí, Brno
www.nazemi.cz
- PAVUČINA
www.pavucina-sev.cz
- Středisko volného času Rožnov p.R., p.o.
www.svcroznov.cz
- Střední škola KOSTKA, s.r.o., Vsetín
www.kostka-skola.cz
- Učíme se venku
www.ucimesevenku.cz
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
www.utb.cz
- Včelaři Vsetín
Základní škola Vsetín, Ohrada 1876
www.zsohrada.cz
- Základní škola Vsetín, Rokytnice 436
www.zsrokytnice.cz
- Základní škola Vsetín, Sychrov 97
www.zssychrov.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **programu MRKEV** (základní a střední školy) a **programu Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení

DENNÍ A POBYTOVÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY, PROJEKTOVÉ DNY A EXKURZE PRO ŠKOLY PŘIPRAVUJÍ:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
- **Hvězdárna Vsetín**
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků a projektové výuky, které vede k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Témata:

- přírodovědné vzdělávání,
- EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity.

Více na: <https://www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny>

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu (rozsah, počet dětí, vzdálenost).

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

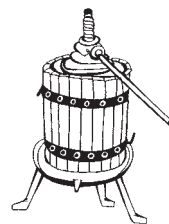
Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádoby)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 x 45 minut

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

Školní farmářský den

JEDINEČNÝ PROJEKTOVÝ TEMATICKÝ DEN PRO CELOU ŠKOLU

www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6

PŘIHLAŠOVÁNÍ: infoevvo@seznam.cz

Simulace farmářského trhu, vrstevnické učení, ukázky práce a workshopy výrobců, řemeslníků a farmářů.

LÍSKA

Zlínský

kraj

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 13

PODPORA INOVATIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PROJEKTOVÉ VÝUKY,
ROZVOJ PŘÍRODOVĚDNÉ, MATEMATICKÉ A ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY

témata:

PŘÍRODA, ZAHRADA,
VODA, ŘEMESLA,
TRADICE A ZVYKY,
PŘÍBĚHY JÍDLA

PŘIHLAŠOVÁNÍ: infoevvo@seznam.cz

Zlínský kraj

Ministerstvo životního prostředí

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností, zkoumání, tvoření a prožitku.

Témata – v návaznosti na roční období:

živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz,
jarní rostliny, cyklus života,
voda, stromy,
čísla a písmena venku (rozvoj
matematické a čtenářské gramotnosti)
apod.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností, tvoření a prožitku.

Témata:

praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení),
zvyky,
hry a hračky našich předků,
poklady z půdy,
cesta jídla na náš stůl apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

Učíme se venku s Lískou v Arboretu Semetín

Přiblížíme dětem jedinečné místo prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: příroda arboreta, hmyz, včely, rostliny, stromy, voda

Doporučeno: MŠ 5–7 let, I. st. ZŠ

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 4 × 45 minut

Možno připravit i jako výukový program (90 minut).

Projekt je spolufinancován Zlínským krajem. Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, s.r.o. a vsetínskými včelaři.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY pro MŠ a I. st. ZŠ

UČÍME SE VENKU V ARBORETU SEMETÍN S LÍSKOU

témata:

VODA,
STROMY,
VČELY

ARBORETUM Semetín
květen, červen, září, říjen 2023

KONTAKT: infoevvo@seznam.cz

Zlínský kraj

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 14

část II • METODICKÁ PODPORA

II/1 Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe

Učíme se VENKU

Startujeme 6. sezónu. Děkujeme za vše, co díky vám vzniklo.

web UČÍME SE VENKU plný inspirace zdarma

www.ucimesevenku.cz/

METODIKY v PDF s lekcemi přímo do výuky

www.ucimesevenku.cz/e-sady-ven/

TIŠTĚNÁ SADA metodik, pro ty, kteří rádi listují

www.ucimesevenku.cz/sady-ven/

VIDEOKURZY

www.ucimesevenku.cz/kurzy/

metodické online KURZY

www.ucimesevenku.cz/kurzy/

SEMINÁŘE a webináře po celé ČR

www.ucimesevenku.cz/seminare/

KONZULTACE individuální či skupinové

www.ucimesevenku.cz/konzultace/

MENTORING od zkušených učitelů z praxe

MAPA ROZVOJE pro dlouhodobý rozvoj učení venku

www.ucimesevenku.cz/maparozvoje/

Díky vám všem. Díky, jak se společně podařilo rozšířit učení venku v ČR. Sdílejte se svým okolím a pozvěte je ven.

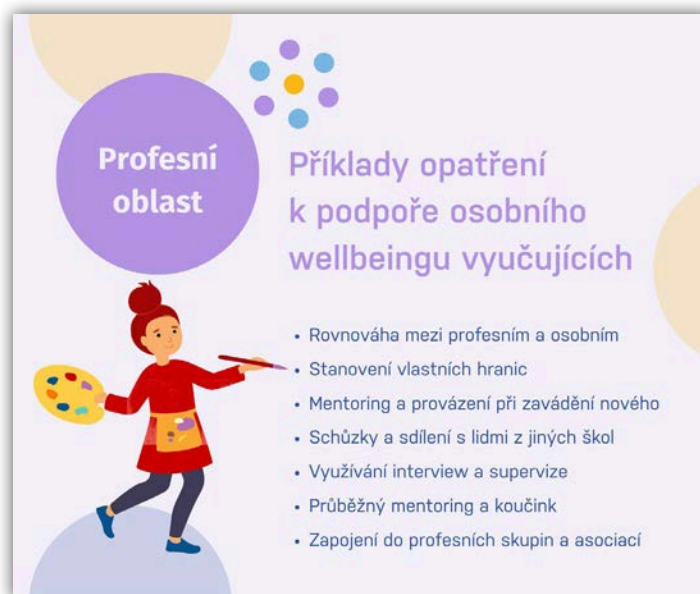
Těšíme se na společnou 6. sezónu venku

Wellbeing učitele

PROČ se UČIT VENKU?

Tady je 8 hlavních, výzkumy podložených, důvodů.

EKOkalendář. Nový projekt spolku Uklidme Česko

Jeho cílem je přispět k povědomí o více než 150 ekologických mezinárodních dnech a svátcích, které nás mohou inspirovat k tomu, abychom změnili své chování a začali žít odpovědněji. Budeme rádi, když nám v tom pomůžete...

Uklidme Česko z.s. <https://www.ekokalendar.cz/>

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 15

Střediska volného času ve Zlínském kraji

Pět základních charakteristik:

1. Jsme školskými zařízeními, tedy vzděláváme podobně jako školy, jen podle vlastních školních vzdělávacích plánů, které tvoříme v souladu s rámcovými vzdělávacími programy mateřských, základních a středních škol.
2. Mezi naše hlavní rysy patří neziskovost. Cílem je udržet zájmové vzdělávání dostupné všem.
3. Naše činnost není nahodilá. Musí splňovat velké množství kritérií. Ta jsou kladena na pracovníky, samotné aktivity, ale i prostory, ve kterých se vše odehrává.
4. V našich řadách najdete sportovní trenéry, přírodovědce, matematiky, ajťáky, techniky, tanečníky, fitness lektory, výtvarníky, psychology, ale především pedagogy.
5. Pravidelně zajišťujeme praxe studentům středních a vysokých škol, které metodicky vedeme při realizování činnosti v našich organizacích. Spolupracujeme však s celou škálou institucí či s veřejnou správou.

CO DĚLÁME?

DĚLÁME TO, CO DOBŘE UMÍME!

- **PRAVIDELNÁ ZÁJMOVÁ ČINNOST:** KROUŽKY A KLUBY PRO VŠECHNY VĚKOVÉ GENERACE, DOUČOVÁNÍ. PATŘÍ SEM TAKÉ PŘÍPRAVA NA TALENTOVÉ ZKOUSKY.
- **PŘÍLEŽITOSTNÁ ČINNOST:** ZAHRNUJE AKCE PRO DĚTI A RODINY S DĚTI. SOUSTŘEDĚNÍ, SOUTĚŽE, DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ A DALŠÍ PODOBNÉ AKTIVITY.
- **TÁBOROVÁ ČINNOST:** PŘÍMĚSTSKÉ A POBYTOVÉ TÁBORY O PRÁZDNINÁCH.
- **OSVĚTOVÁ ČINNOST:** PODPORA PRIMÁRNÍ PREVENCI DĚTÍ A MLÁDEŽE PROSTŘEDNICTVÍM SPECIFICKÝCH VÝUKOVÝCH PROGRAMŮ, KONZULTACÍ, TVORBY A DISTRIBUCE INFORMAČNÍCH BROŽUR A LETÁKŮ.
- **INDIVIDUÁLNÍ PRÁCE:** PRÁCE S NADANÝMI DĚTI A MLÁDEŽÍ, KARIÉRNÍ PORADENSTVÍ.
- V NEPOSLEDNÍ ŘADĚ ZAJIŠTĚNÍ SPONTÁNNÍ ČINNOSTI NEBO VZDĚLÁVACÍCH VÝUKOVÝCH PROGRAMŮ VYCHÁZEJÍCÍCH Z RVP ŠKOL.

VŠECHNY AKTIVITY MAJÍ VZDĚLÁVACÍ, VÝCHOVNÝ ČI REKREAČNÍ CHARAKTER.

„DALŠÍ INFORMACE K NAŠÍ ČINNOSTI NAJDETE VE VYHLÁŠCE Č. 74/2005 SB. O ZÁJMOVÉM VZDĚLÁVÁNÍ.“

Arboretum Semetín

Nabízí krásné jedinečné zázemí pro výuku venku dostupné městskou hromadnou dopravou.

Najdete zde venkovní učebnu, výukový včelín, <https://bit.ly/3hp2v09> a vodní prvek.

Arboretum můžete navštívit s vlastním programem, nebo si objednat projektový den či výukový program Lisky, jehož součástí je i návštěva VČELÍNA. Informace: infoevvo@seznam.cz

Pokud máte zájem do ARBORETA vyrazit se žáky, vše podstatné najdete zde <https://www.lesyvsetin.cz/arboretum>.

Od 1. 5. 2023 je spuštěn **rezervační systém Arboreta**, kde můžete rezervovat vstup do Včelína a do Venkovní učebny. POZOR: do včelína je to možné pouze s odborníkem!

Rezervační systém:

<https://www.arboretumsemetin.cz/Aktuality.html>

Pro žáky byly vytvořeny pracovní listy.

Více <https://bit.ly/3M2qFce>

Arboretum Semetín je otevřeno od 1. května do 15. října, 8–18 hodin.

Vstupné uhradíte u vstupní brány.

www.arboretumsemetin.cz

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů

Workshopy a tvořivé ateliéry

děti a rodiče • mateřské školy a klubíky • základní školy a družiny

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů je příjemné místo na Vsetíně - Ohradě pro Vaše přednášky, besedy, workshopy a kurzy spojené s tvořením, přírodními materiály, tradičními technikami, péčí o Zemi a o lidi...

Jana Šobáňová

Tel.: +420 732 994 552, E-mail: tincta-herbae@centrum.cz

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody.
www.prirodadokapsy.cz

■ **Atelier V lese** – výukové aktivity a hry pro děti.
<https://www.facebook.com/ateliervlesedetem>

■ **Přírodovědné hry**
Nové Přírodovědné hry. Cena 175,- Kč.
Email: jitka.macenuerova@seznam.cz

■ **Nové číslo bulletinu Mrkvička**
Hlavní téma: Pěšky nebo na voze
Na vrub automobilismu se připočítává velká část (globálního) narušování životního prostředí – vypouštění skleníkových plynů, nároky na neobnovitelné zdroje, zabírání prostoru, hluk, nebezpečí... Je v moci jednotlivce i třeba jen málo, ale přece něco s tím dělat. Nové číslo čtvrtletníku Mrkvička se zaměřuje na to, jak nejmenším dětem nabízet, aby mohly vnímat a zažít lepší „řešení“. Přitom ani není nutné se cestování autem vzdát. Stačí třeba při cestě do školky nedojet až k ní a kousek zažít pěšky se vším, co a koho potkáme přímo, na osobní dosah...
<http://www.pavucina-sev.cz/rubrika/71-PROGRAMY-MRKVICKA/index.htm>

■ Nejnovější kniha Radky Rubešové
TVOŘÍME S PROŽITKEM
Jak rozvíjet dětskou kreativitu
Pro všechny, co tvoří s dětmi ve věku 2–10 let.
„Mým největším přáním je, aby se děti nebály svobodně tvořit a rodiče nebo pedagogové od nich neočekávali perfektní výsledek. Jsem přesvědčená, že důležitější je samotný proces tvorby a radost, kterou dětem objevování výtvarného světa přináší.“
www.radkarubeso.cz/kniha-tvorime-s-prozitekem

■ **S bioindikátory v akci**
Nová publikace pro všechny vodomily
Můžete mít výtisk nebo si stáhněte pdf
<https://beleco.cz/publikace-ke-stazeni-k-zakoupeni/>

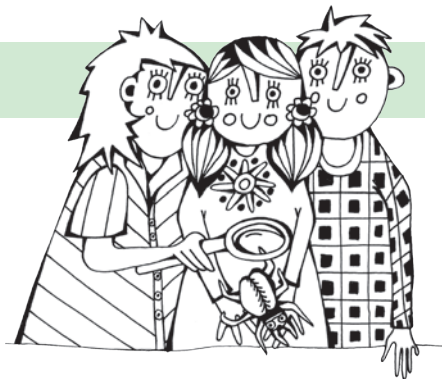
■ **UČÍME (SE) MÍSTEM**
Praktický průvodce o tom, jak může místně zakotvené učení měnit vzdělávání a svět
Místně zakotvené učení je vzdělávací metoda, která je založena na posilování vztahu k místu. Je využitelná v rámci vzdělávání pro udržitelný život. Publikace je komplexní a opírá se o řadu závěrů z vědeckých výzkumů. Srozumitelně vysvětluje principy, smysl a cíle místně zakotveného učení a přináší řadu konkrétních příkladů.
Koncept knihy se zrodil na jaře 2021 ve skupině kolegů a přátel Střediska ekologické výchovy SEVER v Horním Maršově. Její koncept si vzal na starosti tříčlenný tým – RNDr. Jiří Kulich a Ing. Eliška Hájková (SEVER) a RNDr. Blažena Hušková (Sdružení pro interpretaci místního dědictví ČR). Ujali se části autorské práce, působili jako ediční rada a oslovili další spoluautory, konzultanty a spolupracovníky, jejichž pomoc byla neocenitelná.
Více informací a objednávky
<https://sever.ekologickavychova.cz/products-page/ostatni-publikace/ucime-se-mistem/>

■ **Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma.**
<https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

■ **MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK** – inspirace na aktivity s dětmi,
www.muji1zapisnik.cz/
www.facebook.com/muji1zapisnik/

■ **MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK**, Amélie Janíková
<http://www.muji1zapisnik.cz/>
Začíná nový školní rok **Můj první zápisník** a **Můj druhý zápisník** může být skvělým doplňkem pro vaše vyučování. Obě knihy začínají podzimem, takže začátek školního roku, je ideální pro začátek používání.

Naším cílem je dostat děti VEN. Podpoříme vás na cestě ven. Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.
Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.
Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.
Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.
Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.
Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**
Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.
Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.
<https://ucimesevenku.cz/co-se-ucit-venku/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.
S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.
Nově i jako elektronické publikace v PDF.
<https://ucimesevenku.cz/publikace/>

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.
S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.
Nově i jako elektronické publikace v PDF.
<https://ucimesevenku.cz/e-sady-ven/>

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na
<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:
www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ěpkou a Větvíčkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.
www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

- 1. Děti učení venku baví**
Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.
- 2. Zvyšuje zájem o učení**
Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.
- 3. Zlepšuje vzdělávací výsledky**
Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.
- 4. Podporuje zdraví dětí**
Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.
- 5. Děti i učitelé jsou spokojenější**
Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkost a deprese.
- 6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli**
Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.
- 7. Učit venku je přirozené**
Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Nový projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Hlavním cílem projektu je podpořit venkovní výuku na I. stupni základních škol, ve školních družinách, střediscích volného času a v mateřských školách.

Vytvořit, pilotně ověřit, realizovat a zajistit evaluaci 4 tematických programů pro cílové skupiny projektu (Místo, kde žijeme/Životní podmínky/ Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody/ Současnost a minulost v našem životě).

Podpořit přípravu, vzdělávání a rozvoj lektorů, zázemí pro společnou tvorbu programů, sdílení zkušeností, evaluaci i oslovení dalších lektorů v regionu.

Připravit pomůcky pro lektory - materiální a didaktické vybavení pro venkovní výuku.

Zpracovat materiály pro venkovní výuku (příprava lektora, pracovní listy, šablony, foto návody apod.). Podpořit sdílení materiálů a aktivit programu Učíme se venku na školách a SEV v území.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život v roce 2023

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

HORNÍ
MARŠOV
s.p.s.

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- Klimatická soutěž CO2 liga.
Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SS.
www.CO2liga.cz

II/5 Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsemetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-priode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naucna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 14I15 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovny na <https://seminkovny.com/zlinsky-kraj/>
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Point Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráníme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, GALVAMET, s.r.o. Vsetín, Městské lesy Vsetín, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité **Lukášovy hračky** a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učít POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 14/2023

strana 23